

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vuodelta 1990 toimitettavassa valtionverotuksessa sovellettavista veroasteikoista ja veroprosenteista

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esitys sisältää ehdotuksen vuodelta 1990 toimitettavassa valtionverotuksessa sovellettavaksi progressiiviseksi tuloveroasteikoksi ja progressiiviseksi varallisuusveroasteikoksi sekä yhteisön tuloveroprosentiksi ja varallisuusveroprosentiksi. Ehdotus progressiiviseksi tuloveroasteikoksi liittyy vuonna 1989 käynnistyneeseen kokonaisverouudistukseen ja on laadittu siten, että se yhdessä muiden, vuoden 1990 verotukseen liittyvien veroperustemuutosten kanssa johtaa hallituksen verouudistukselle

asettamien verontuotto- ja veroastetavoitteiden toteutumiseen vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa. Osana kokonaisverouudistusta yhteisön tuloveroprosentti ehdotetaan alennettavaksi 33 prosentista 25 prosenttiin. Yhteisöjen varallisuusveroprosentti ehdotetaan pidettäväksi samana kuin se oli vuonna 1989, eli 1 prosenttina.

Esitys liittyy valtion tulo- ja menoarvioesitykseen vuodelle 1990.

PERUSTELUT

1. Tuloverotus

Vuonna 1989 toteutuva kokonaisverouudistuksen ensimmäinen vaihe sisältää uudistuksen tavoitteiden kannalta keskeiset ratkaisut veropohjan laajentamisen, vähennysjärjestelmän selkeyttämisen ja omaisuustulojen verotuksen yhtenäistämisen osalta. Näiden, muun muassa eri tulolajien yhtäläistä verottamista tukevien ratkaisujen merkitys tulee kasvamaan vuosi vuodelta, kun laajeneva osuus tulonmuodostuksesta tulee uudistetun verolainsäädännön mukaisesti verotuksen piiriin.

Myös marginaaliverojen alentamisessa edettiin merkittäväällä tavalla, kun muun muassa valtion tuloveroasteikon alaraja nostettiin yli kaksinkertaiseksi aiemmasta, asteikon portaiden lukumäärä pienennettiin lähes puoleen ja prosentteja alennettiin kaikissa tuloluokissa. Marginaaliverojen alentamiselle hallitus on

kuitenkin asettanut pitemmälle menevät tavoitteet. Kokonaisverouudistuksen toisen vaiheen keskeinen sisältö tuleeikin muodostumaan tuloverotuksen marginaaliveroprosenttien alentamisesta edelleen. Mahdollisuuksia tähän ovat luomassa verouudistuksen ensimmäisessä vaiheessa päätetyt veropohjan laajennukset. Muun muassa korkotulojen ja myyntivoittojen osalta veropohjavaikutusten arvioidaan olevan vuonna 1990 kuluva vuotta selvästi merkittävämpiä.

Toisen keskeisen verouudistuksen osa-alueen muodostaa hallituksen esityksessä tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta tarkemmin kuvautut tuloverotuksen vähennysjärjestelmän muutokset.

Tuloveroasteikkoehdotuksen mitoittaminen on tehty siten, että asteikko yhdessä muiden veroperusteiden muutosten kanssa johtaa sellaiseen valtion tuloveron kokonaistuottoon, jo-

ka vastaa kokonaisverouudistuksessa asetettuja tavoitteita. Hallituksen vuodelle 1990 ehdottamat tuloveroperusteiden muutokset saattavat henkilöverotuksen tuloveroasteen vuoden 1987 veroastetta alemmalle tasolle.

Hallituksen ehdotus vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa sovellettavaksi progressiiviseksi tuloveroasteikoksi sisältää kuluvana vuonna sovellettavaan asteikkoon verrattuna asteikon tulorajojen 6 prosentin inflaatiotarkistuksen. Tämän lisäksi marginaaliveroprosentteja ehdotetaan alennettavaksi 2 prosenttiyksiköllä kolmessa alimmassa ja viidennessä tuloluokassa. Neljännessä tuloluokassa alennus olisi 3 prosenttiyksikköä ja ylimmässä tuloluokassa 1 prosenttiyksikkö.

Hallitus jatkaa kokonaisverouudistuksen valmistelua vielä nyt annettujen esitysten jälkeen. Vuonna 1991 valtionverotuksessa pyritään tuloveroasteikkoon, joka alentaa veroastetta kaikissa tuloluokissa hallitusohjelman edellyttämällä tavalla tulonjakoa muuttamatta ja niin, että yli 50 prosenttia lisätuloista veroa maksavien tulonsaajien lukumäärä edelleen supistuu. Asteikon ylin veroprosentti pyritään madaltamaan 40 prosenttiin.

2. Varallisuusverotus

Hallitus ehdottaa 6 prosentin suuruisen inflaatiotarkistuksen toteuttamista varallisuusveroasteikossa. Varallisuusveroasteikon alaraja olisi siten 1 060 000 markkaa ja asteikon veroprosentti sama kuin kuluvana vuonna eli 0,9.

3. Yhteisöjen verokanta

Kokonaisverouudistuksessa vuodelle 1990 päätetyt elinkeino- ja yritysverotuksen muutokset laajentavat yhteisöjen veropohjaa jonkin verran.

Veropohjan laajentumisen vuoksi hallitus esittää yhteisöjen verokantaa alennettavaksi vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa 25 prosenttiin kuluvana vuonna sovellettavan 33 prosentin sijaan. Yhteisöjen varallisuusveroprosentin hallitus esittää säilytettäväksi ennallaan eli 1 prosenttina.

4. Taloudelliset vaikutukset

Edellä selostetun progressiivisen tuloveroasteikon mitoituksen mukaisesti luonnollisten henkilöiden tuloverotuksen muutosten arvioidaan pienentävän valtion tuloveron tuottoa noin 6 000 miljoonalla markalla kuluvan vuoden veroperusteiden mukaiseen veron tuottoon vuoden 1990 tasolla verrattuna.

Arvio ei sisällä pelkästään tuloveroasteikon muutoksen vaikutuksia, vaan siinä on otettu huomioon myös vähennysjärjestelmän muutokset. Henkilöverotuksen muutosten tuotto-vaikutukset sisältävät myös maatilatalouden verotuksen ja elinkeinoverotuksen muutosten vaikutukset siltä osin kuin ne tuntuvat luonnollisten henkilöiden verotuksessa.

Varallisuusveroasteikon inflaatiotarkistuksen arvioidaan alentavan varallisuusveron tuottoa 10 miljoonalla markalla. Varallisuusverotuksessa sovellettavan arvostusmenettelyn ajantasaistamisen ja yhtenäistämisen arvioidaan toisaalta lisäävän luonnollisten henkilöiden varallisuusveron tuottoa vastaavalla määrällä. Yhteisöjen tuloverotukseen vuodelle 1990 ehdotetut muutokset ja yhteisöverokannan alentaminen ovat verotuottovaikutuksiltaan vastakkaissuuntaiset siten, että lopullisessa verotuksessa yhteisöjen valtion tuloveron tuotto säilyy vuoden 1989 tasolla.

Henkilöverotukseen liittyvien kunnallisverotuksen muutosten arvioidaan pienentävän kunnallisveron tuottoa noin 300 miljoonalla markalla kuluvan vuoden veroperusteiden mukaiseen tuottoon vuoden 1990 tasolla verrattuna. Tästä summasta 170 miljoonaa markkaa on kunnallisverotuksen veroperusteisiin ehdotettujen inflaatiotarkistusten vaikutusta.

Tämän esityksen liitteessä selostetaan henkilöverotuksen muutosten vaikutuksia tulonsaajien veroihin, veroasteisiin ja marginaaliveroihin.

Hallitus esittää lakiehdotuksen 5 §:ssä, että kokonaisverouudistukseen sisältyvät tuloverotuksen veroperusteiden muutokset otettaisiin huomioon palkasta ja eläkkeestä toimitettavissa ennakonpidätyksissä 1. päivästä maaliskuuta 1990 lähtien soveltamalla samoin periaattein määrättyjä henkilökohtaisia pidätysprosentteja kuin kuluvana vuonna. Hallitus esittää, että niiden verovelvollisten pidätysprosentit, joiden kokonaistulojen arvioidaan verovuoden aikana ylittävän 200 000 markkaa, vahvistettaisiin puolta prosenttiyksikköä korkeammiksi. Tätä

korotusta pidettäisiin veronsaajien jako-osuuksia vahvistettaessa valtion tuloverona. Verotuksen päätyttyä tapahtuvan maksuunpanotilityksen yhteydessä valtiolta vähennettäisiin vastaava määrä. Tammi- ja helmikuussa ennakonpidätykset toimitettaisiin kuluvin vuoden lopussa käytössä olevien ennakonpidätysperusteiden mukaisina. Veroperustemuutosten huomioon ottamisen viivästymisen vaikutuksia ennakonpidätyksen osuvuuteen ei pyritäisi korjaamaan maaliskuun alusta lähtien sovellettavia pidätysperusteita mitoitettaessa.

Yhteisöjen ennakonkanto on ollut alimitoitettua suhteessa lopulliseen verotukseen. Yhtenä syynä tähän on ollut se, että ennakonkannossa ei ole pystytty ennakoimaan yhteisöjen tulokehitystä. Yhteisöjen verokannan alentuminen yhdessä ennakonkannon jälkeensä jääneisyyden kanssa saattaa vaikuttaa yritysten taloudelliseen käyttäytymiseen tavalla, joka ei ole tässä suhdannevaiheessa talouspoliittisesti toivottavaa. Hallitus ehdottaa, että yhteisön

tuloveroprosentin alentamista ei oteta huomioon vuonna 1990 toimitettavassa ennakonkannossa, vaan ennakonkanto toimitettaisiin soveltaen nykyistä 33 prosentin suuruisista verokantaa. Tätä tarkoittava säännös sisältyy lakiehdotuksen 5 §:n 4 momenttiin.

5. Voimaantulo ja säätämisjärjestys

Laki olisi yksivuotinen verolaki, joka ehdotetaan tulemaan voimaan vuoden 1990 alusta. Lakia sovellettaisiin vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa.

Lakiehdotus olisi käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 68 §:n mukaisessa yhdeltä vuodelta kannettavaa veroa koskevassa säätämisjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

vuodelta 1990 toimitettavassa valtionverotuksessa sovellettavista veroasteikoista ja veroprosenteista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Vuodelta 1990 toimitettavassa verotuksessa määrätään tulo- ja varallisuusverolain perusteella valtiolle suoritettava tulovero ja varallisuusvero tässä laissa olevien veroasteikkojen ja veroprosenttien mukaan.

2 §

Progressiivinen tuloveroasteikko on seuraava:

Verotettava tulo mk	Vero alarajan kohdalla mk	Vero alarajan ylittävästä tulon osasta %
38 000— 54 000	50	9
54 000— 67 000	1 490	19
67 000— 94 000	3 960	24
94 000—148 000	10 440	29
148 000—265 000	26 100	35
265 000—	67 050	43

3 §

Progressiivinen varallisuusveroasteikko on seuraava:

Verotettava varallisuus mk	Vero alarajan kohdalla mk	Vero alarajan ylittävästä va- rallisuuden osasta %
1 060 000—	500	0,9

4 §

Yhteisön tuloveroprosentti on 25 ja yhteisön varallisuusveroprosentti 1.

5 §

Palkasta ja eläkkeestä 1 päivästä maaliskuuta 1990 lähtien toimitettavassa ennakonpidätyksessä sovellettavat henkilökohtaiset pidätysprosentit vahvistetaan sellaisiksi, että ne sovellettuina koko vuoden johtaisivat ennakokoprintälain 11 §:ssä tarkoitettuun pidätysmäärään. Pidätysprosentit vahvistetaan kuitenkin puolen prosenttiyksikön tarkkuudella ylöspäin pyöristäen.

Jos verovelvollisen kokonaistulojen arvioidaan verovuoden aikana ylittävän 200 000 markkaa, 1 momentissa tarkoitettujen ennakonpidätysprosentit vahvistetaan puolta prosenttiyksikköä korkeammiksi verrattuna 1 momentissa mainittuihin perusteisiin.

Veronsaajaryhmien jako-osuuksia vahvistettaessa 2 momentissa tarkoitettu ennakonpidätyksen osuus katsotaan valtion tuloveroksi.

Vuonna 1990 kannettavan valtion tuloveron ennakon määräämisessä sovelletaan poiketen siitä, mitä ennakokoprintälaissa ennakon määräämisestä säädetään, 4 §:ssä säädetyn yhteisön tuloveroprosentin sijasta 33 prosenttia.

6 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1990.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Helsingissä 12 päivänä syyskuuta 1989

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri *Erkki Liikanen*

TULOVEROTUKSEEN EHDOTETUT MUUTOKSET JA NIIDEN VAIKUTUKSET VEROIHIN

Luonnollisten henkilöiden valtion tuloverotus

Hallituksen esityksessä ehdotetaan valtion tuloveroasteikkoa tarkistettavaksi noin 6 prosentin hintatason nousua vastaavasti. Tämä on toteutettu asteikossa siten, että vuonna 1989 sovellettavan asteikon verotettavan tulon tulo-
luokkien rajoja on korotettu noin 6 prosenttia. Lisäksi hallituksen esityksessä ehdotetaan marginaaliveroprosenttien alentamista kaikissa tu-

loluokissa siten, että asteikon kolmea ensimmäistä ja viidettä marginaaliveroprosenttia on alennettu 2 prosenttiyksiköllä, neljättä 3 prosenttiyksiköllä ja ylintä 1 prosenttiyksiköllä.

Taulukossa on esitetty keskimääräisen valtion tuloveron määrät ja veroasteet sekä niiden muutokset, kun on verrattu vuoden 1989 veroperusteilla ja hallituksen esityksen mukaisilla veroperusteilla laskettuja koeverotuksia vuoden 1990 tulotasossa.

Valtion tuloverot keskimäärin tuloluokittain

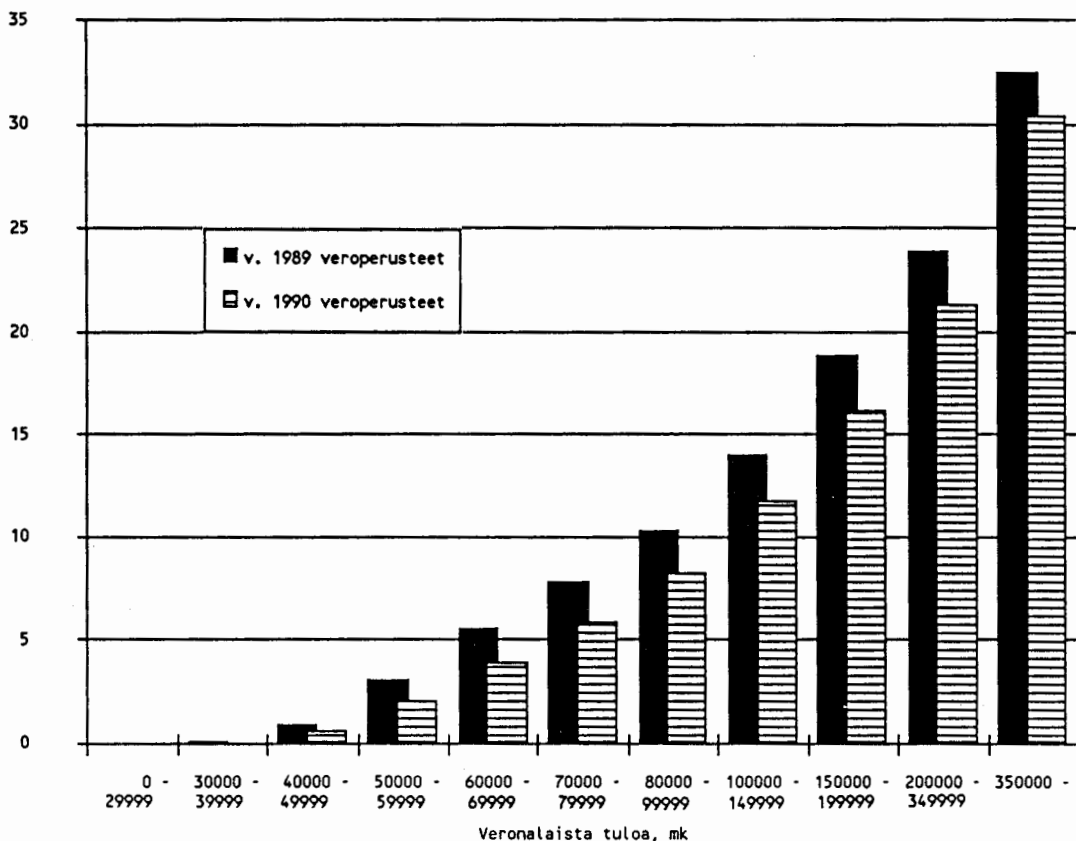
Veronalainen tulo, mk	1989 vp mk	Valtion tulovero- aste %	He 1990 mk	Valtion tulovero- aste %	Veron muutos mk	Valtion tulo- veroasteen muutos, %-yksikköä
0— 29 999	0	0,0	0	0,0	0	0,0
30 000— 39 999	235	0,1	108	0,0	— 127	—0,1
40 000— 49 999	834	0,9	507	0,5	— 327	—0,4
50 000— 59 999	1 796	3,1	1 168	2,0	— 628	—1,1
60 000— 69 999	3 692	5,6	2 634	3,9	— 1 058	—1,7
70 000— 79 999	5 856	7,8	4 416	5,9	— 1 440	—1,9
80 000— 99 999	9 241	10,2	7 442	8,3	— 1 799	—1,9
100 000—149 999	16 773	14,0	14 042	11,7	— 2 731	—2,3
150 000—199 999	31 930	18,8	27 535	16,2	— 4 395	—2,6
200 000—349 999	58 965	23,9	52 703	21,4	— 6 262	—2,5
350 000—	161 417	32,4	151 083	30,4	—10 334	—2,0
Kaikki	15 432	12,8	13 302	10,8	— 2 130	—2,0

Valtion tuloveroaste = valtion tuloverojen osuus veronalaisista tuloista prosenttina

Kuviossa on esitetty vuoden 1989 veroperusteilla ja hallituksen esityksen mukaisilla veroperusteilla lasketut tuloveroasteet tuloluokittain.

Valtion tuloveroaste vuonna 1990 hallituksen esittämien ja vuoden 1989 veroperusteiden mukaan

Veroaste, %

Marginaaliverojen muutokset

Edellä esitetty tarkastelu koski vain valtion tuloveroa. Marginaaliveron tason tarkastelu, kuten myös muut jäljempänä esitettävät tarkastelut, sisältää myös kunnallisveron, vakuutettujen sosiaaliturvamaksujen ja kirkollisveron vaikutuksen. Nämä ns. äyripohjaiset verot muodostavat marginaaliveroon nykyisellään keskimäärin 21 prosentin osuuden niillä tulotasoilla, joilla kunnallisveroa kannetaan. Kunta- ja tulonsaajakohtaisesti esiintyy kuitenkin melko suuria vaihteluita riippuen kunnan veroäyrin hinnasta, mahdollisesta vapautuksesta sosiaalivakuutusmaksusta sekä kuulumisesta kirkkoon.

Yhdessä valtion tuloveroasteikon marginaaliveroprosentin kanssa äyripohjainen marginaalivero muodostaa tulonsaajien nimellisen marginaaliveron. Jos progressiivisen asteikon prosentti ylittää 30 prosenttia, nousee marginaalivero yli 50 prosentin. Vuoden 1989 tuloveroasteikon 4. luokassa prosentti on 32, joten suuri osa niistä, joiden verotettava tulo ylittää kyseisen luokan alarajan 89 000 markkaa, joutuu maksamaan marginaaliveroa yli 50 prosenttia. Kuluvana vuonna arvioidaan näitä yli 50 prosentin marginaaliveroa maksavia olevan runsaat 1,1 miljoonaa.

Hallituksen vuodelle 1990 ehdottamassa tuloveroasteikossa 4. luokan marginaaliprosentti alenee 29:ään. Tämä merkitsee sitä, että varsin

suuri joukko tulonsaajia poistuu yli 50 prosentin marginaaliveroa maksavien ryhmästä. Ilman arviota kunnallisveroäyrien hintojen muutoksista vuodelle 1990 putoaa yli 50 prosentin marginaaliveroa maksavien määrä alle puoleen tämänvuotisesta eli noin puoleen miljoonaan tulonsaajaan. Aivan 50 prosentin tuntumassa olevia tulonsaajia tulee vuonna 1990 edelleen olemaan paljon, joten edellä esitetty arvio on herkkä äyrien hintojen ja ansiokehityksen muutoksille.

Arvio tuloveroasteen kehittymisestä vuosina 1987—1990

Veroasteet on laskettu kunkin vuoden tulojen ja verojen perusteella ko. vuoden tulotasossa. Tarkastelu tapahtuu arvioidun lopullisen verotuksen mukaisin markkamäärin, joten

esim. ennakonpidätysten tai veronpalautusten ajoittuminen ei ole vaikuttamassa esitettäviin arvioihin. Vuoden 1990 verot on laskettu vuodelle 1990 ehdotettujen tuloveroperusteiden mukaan. Vuoden 1990 lukuihin ei sisälly arviota kunnallisveroäyrien hintojen muutoksista kyseisenä vuonna.

Henkilöverotuksen tuloveroasteen *verot/veronalainen tulo* arvioidaan muodostuvan seuraavaksi:

1987	1988	1989	1990
28,5 %	29,7 %	29,0 %	28,0 %

Vuoden 1990 laskelmat perustuvat arvioon, jonka mukaan ansiotaso nousisi kuluvasta vuodesta noin 8 prosenttia. Ansiotason muuttuminen yhdellä prosenttiyksiköllä muuttaa vastaavasti veroastetta vajaalla 0,2 %-yksiköllä.

